



Monumentnummer*: 518021

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 17 september 2001
Kadaster deel/nr 82832/177

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Zaandam	Zaanstad	Noord-Holland

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Zaandam	K			2829

Omschrijving**

Inleiding

In eclectische trant opgetrokken MUSEUMHAL uit 1896-1897, behorend tot het museumcomplex "Czaar Peterhuisje".

Omschrijving

Op rechthoekig grondplan rondom het czaar Peterhuisje opgetrokken museumhal van één bouwlaag onder een met rode geglazuurde kruispannen gedekt zadeldak. De gevels hebben een plint en worden bovenaan afgesloten door een gootlijst op uitkragend metselwerk van orangerode profielsteen en gele verblendsteen. De plint van de voorgevel is bekleed met hardsteen; de achter- en zijgevels hebben een plint van rode machinale waalklinkers in kruisverband met snijvoeg met een afgeschuinde bovenrand van orangerode profielsteen. Hierboven zijn de voor- en achtergevel en de zijgevels gemetseld in orangerode verblendsteen waalformaat respectievelijk orangerode machinale waalsteen, beide in kruisverband met terugliggende voeg en afgewisseld met banden van gele verblendsteen. De vensters hebben hardstenen lekdorpels en geprofileerde spitsboogvormige ontlastingsbogen samengesteld uit afwisselend rode en gele profielsteen en voorzien van een uitkragende bovenrand met kleine aanzetkrullen van rode Bremer zandsteen. De voor- (O) en de achtergevel (W) zijn voorzien van een grote, door twee muurdammen in drieën gedeelde, spitsboogvormige vensterpartij die vrijwel de gehele gevel beslaat. Tussen de muurdammen bevindt zich een ingang: in de voorgevel met een spitsboogvormig bovenlicht en een hardstenen omlijsting afgesloten door een zadeldakvormige waterlijst met bloemmotieven, in de achtergevel met een soberder rechthoekige gecementeerde deuromlijsting. Het muurwerk onder beide vensterpartijen is voorzien van siermotieven (o.a. kruisjes) van gele verblendsteen en twee ronde gietijzeren ventilatieroosters. De als

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument



topgevel uitgevoerde voor- en achtergevel worden beide bekroond door een uitgemetselde sokkel waarop in natuursteen de Russische kroon. In de voorgevel is links- en rechtsboven een natuurstenen cartouche ingemetseld met daarop het jaartal 1697 respectievelijk 1717 (het jaar waarin Peter de Grote Zaandam voor de tweede maal bezocht). De soberder achtergevel heeft op dezelfde plaats links- en rechtsboven een rond gietijzeren ventilatierooster. De eveneens symmetrische zijgevels hebben hoekpilasters. In het midden van de linkerzijgevel (Z) bevindt zich een dubbele deur met spitsboogvormig bovenlicht, ter weerszijden een groot spitsboogvenster, en links en rechts een kleinere spitsboogvormige ventilatie-opening voorzien van houten jaloezieën en een ontlastingsboog van dezelfde grootte als boven de deur en vensters. Rechtsonder is een langwerpige witmarmeren gedenksteen ingemetseld waarop links het Russisch rijkswapen en het jaartal 1697, rechts het wapen van Zaandam met het jaar 1897, en in het midden in het Russisch en Nederlands de volgende tekst: "AAN DE NAGEDACHTENIS VAN/CZAAR PETER DEN GROOTE/DE BURGERIJ VAN ZAANDAM".

De rechterzijgevel (N) telt drie ontlastingsbogen als genoemd met alleen onder de middelste een (dichtgezet) spitsboogvenster. Het interieur verkeert nagenoeg in de oorspronkelijke staat en bevat onder meer een vloer van gele ijsselsteentjes rondom het gemetselde podium waarop het czaar Peterhuisje staat, lage zijmuren van rood en geel schoonmetselwerk, en daarboven een gepleisterd spitstongewelf met aan weerszijden een serie van vijf spitsboogvormige steekkappen. De laatste zijn aan de noordzijde uitgevoerd als gepleisterde nis en voorzien van twee witmarmeren gedenkplaten waarop in het Nederlands (de linker) en het Russisch (de rechter) de geschiedenis van het huisje. In de tweede en vierde nis hangt een grote ingelijste aquarel met in vogelvlucht de situatie rond het czaar Peterhuisje in 1697 en 1897. De twee schilderijen en gedenkplaten dateren vermoedelijk uit 1897.

Waardering

De museumhal is van algemeen belang als historisch-functioneel onderdeel van het museumcomplex "Czaar Peterhuisje" en als gaaf bewaard gebleven voorbeeld van een laat 19de-eeuwse museumhal, opgetrokken in eclectische stijl.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Welzijn, kunst en cultuur

Functie

Museum

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument